

**Open Monumentendag 2018
in de gemeente Bronckhorst**

Open Monumentendag Bronckhorst 2018

Thema: “In Europa”

Woensdag, 5 september: Aanvang: 20.00 uur

Officiële opening met een bijzondere lezing: De Rusluie”. De heer Gerrit Haakmeester vertelt boeiend aan de hand van foto’s over zijn reis in juni 1992 met paard en wagen vanuit Vriezenveen naar Sint Petersburg. Een heuse expeditie van zo’n 2.400 kilometer. Haakmeester volgde de voetsporen van de Vriezenveense kooplied, de zogenaamde Rusluie, die de lange reis al in het begin van de 18e eeuw ondernamen.

De lezing wordt gehouden in museum Smedekink aan de Pluimersdijk 5, 7021 HW Zelhem. De zaal is vanaf 19.30 uur open. De lezing is voor een ieder gratis toegankelijk (inclusief kopje koffie of thee).

Zaterdag 8 en zondag 9 september, van 11.00-17.00 uur (tenzij anders vermeld).

De diverse onderdelen van het programma vinden door de hele gemeente Bronckhorst plaats. Voor de duidelijkheid en voor het maken van bezoekcombinaties hebben we het overzicht in deze brochure per cluster ingedeeld. De locaties zijn gratis toegankelijk. Onderstaand een beknopte indeling met verwijzing naar de pagina’s in deze brochure.

Hengelo: informatie op pagina 8

Sint Willibrorduskerk. Spalstraat 38 7255 AD Hengelo Gld.

De Sint Willibrorduskerk werd gebouwd in 1842. In deze kerk is voor kenners en liefhebbers van historisch erfgoed een aantrekkelijk programma samengesteld met onder andere een expositie over de bijzondere glas-in-lood ramen en de bijzondere tegelvloer en de openstelling van het museum in het parochiecentrum.

Hummelo: informatie op pagina 6 en 7

Boerderij De Goedenberg. Hessenweg 9 6999 BH Hummelo.

In boerderij De Goedenberg, welke in de afgelopen jaren weer in oude luister is hersteld, is een expositie ingericht over de historie van de boerderij en de reconstructies naar de staat van de boerderij in 1915 en die van de oude schuur uit 1813

Er is een expositie over de Hessenwegen en een film over de nagespeelde Hessentocht op 23 juli 2010 van Bredevoort tot Aalten wordt vertoond.

Hier is het Informatiepunt Open Monumenten Dag Bronckhorst.

Cluster Olburgen-Rha-Steenderen: informatie op pagina 9, 10 en 11

Olburgen: De heer Jan Gosselink, geeft een rondleiding door de St. Willibrorduskerk, Olburgseweg 4, 7225 NB Olburgen. De kerk is in 1869 gebouwd naar een ontwerp van de Duitse architect Friedrich Wilhelm Mengelberg en Gerard te Riele. Leidraad bij de rondleiding zal het boek zijn, dat Jan Gosselink samen met Anton Metz over de geschiedenis van de kerk heeft geschreven. Een duidelijke link met het thema van OMD 2018 ‘In Europa’: De kerk is vernoemd naar St. Willibrord, aartsbisschop en ‘apostel der Friezen’. De wegen van de missionaris zijn gegaan naar Engeland (York), Luxemburg (Echternach), Thüringen en Denemarken.

Rha:**Beltkorenmolen De Hoop**, Rhabergseweg 14, 7224 NB

Molen De Hoop werd in 1856 gebouwd in opdracht van A. Reuling. De molen brandde in 1878 af en werd in 1879 vervangen door de huidige molen.

Bij deze molen een demonstratie van het midwinterhoorn maken door leden van “D’Olde Roop” uit Zelhem.

Steenderen: De Historische Vereniging Steenderen brengt in hun archief aan de Burge-meester Smitstraat 19, 7221 BH Steenderen een expositie over de GTW en een tweetal filmvoorstellingen: Langs weg en rail in de Achterhoek en Schakels in de keten. Beide laten een stuk geschiedenis zien van de GTW, de Geldersche TramWegen. Het thema van de expositie zal zijn Vervoer met Tram, Bus en Transport dit alles gericht op het vervoer richting Duitsland (Europa). De expositie is ingericht met materiaal van Reyer van de Pol. Er zijn allerlei items aanwezig die te maken hebben met het vervoer van de GTW in de Achterhoek, dit zowel op het gebied van personen- als vrachtvervoer. Ook het archief zelf is tijdens de Open Monumenten Dagen open.

Cluster Vorden: informatie op pagina 12 en 13

Hackforter windkorenmolen op het Hoge 66, 7251 XZ Vorden met een informatiepaneel over Europese molens.

Bildersroute: Het hele gebied van de Vordense (Baakse) Beek is tussen kasteel Vorden en en Kasteel Hackfort gerenoveerd. Dit gebied heeft van oudsher een romantische uitstraling. Dat kunnen we zien op de schilderijen van Johannes Bilders die hier 150 jaar geleden zijn mooiste werk maakte. Langs de plaatsen waar deze schilderijen zijn gemaakt is een wandeling ontwikkeld. Een mooi natuur-historisch monument.

Informatie over de wandeling is te krijgen bij de VVV Bronckhorst, Kerkstraat 1B in Vorden.

Cluster Zelhem: informatie op pagina 14, 15 en 16

Museum Smedekinck, Pluimersdijk 5, 7021 HW Zelhem

Diverse exposities over:

- Oorlog en vrede in Bronckhorst, met daarin de 80 jarige oorlog, de Franse tijd en overheersing door Napoleon en de Tweede Wereldoorlog.
- Boerderijen in Hummelo met Russische namen.
- De Hessenweg.
- Internationale meubelen en Gerrit Rietveld, architect en meubelontwerper.

Ludgerkerkje bij Smedekinck. Expositie van leistenen kruiswegstaties en een expositie over het leven en werken van Sint Ludger.

Drie Ludger fiets/autotochten:

- Ludgerpad van Zutphen tot aan en over de grens met Duitsland
- Ludgertocht per fiets of auto: van Ludgermonument bij d’n Elter aan de IJssel tot aan museum Smedekinck in Zelhem.
- Ludgerfietstocht, van museum Smedekinck via onder andere het Ludgermonument Widapa in Hengelo, terug naar het museum in Zelhem.

Harry Somsen

Open Monumentendag Bronckhorst 2018

In Europa” is het thema van Open Monumentendag 2018.

Op 5 september vindt de openingslezing plaats; in het weekend van 8 en 9 september kunnen diverse locaties worden bezocht.

Door het bestuur van de Stichting Open Monumentendag Bronckhorst is een aantal thema's uitgelicht en tentoongesteld, verspreid over enkele kernen binnen de gemeente. Op een aantal te bezoeken locaties staan zowel de buitenlandse invloed op de streek, de boerderij, oorlogen, historie, molens als de kerk centraal.

Om te beginnen met de lezing “De Rusluie”. De heer Gerrit Haakmeester vertelt over zijn reis met paard en wagen vanuit Vriezenveen naar Sint Petersburg, in de voetsporen van de Vriezenveense kooplied, de zogenaamde Rusluie, die de lange reis al in het begin van de 18e eeuw ondernamen.

Op de eerste pagina's van deze brochure vindt u een verkort programma van de activiteiten, op de volgende pagina's een uitgebreidere opsomming van de exposities en rondleidingen per locatie.

Volg tijdens uw reis naar de verschillende locaties het spoor van de vele Europeanen die deze streek mede gevormd hebben.

Wij wensen u informatieve en genoeglijke dagen toe.

De Rusluie

De heer Gerrit Haakmeester vertelt over zijn reis in juni 1992 met paard en wagen vanuit Vriezenveen naar Sint Petersburg. Een heuse expeditie van zo'n 2.400 kilometer. Haakmeester volgde de voetsporen van de Vriezenveense koopluie, de zogenaamde Rusluie, die de lange reis al in het begin van de 18e eeuw ondernamen.

De eerste Vriezenveners die naar Rusland reisden, waren handwerklieden en wevers van beroep. Rond 1740 volgden steeds meer Vriezenveners hun voorbeeld maar het waren nu handelaars die in het tsarenrijk een bestaan wilden opbouwen. Hun huifkarren reden de route Osnabrück, Braunschweig, Brandenburg, Berlijn, Königsberg, Memel, Riga, Narva om zo in Sint Petersburg aan te komen. Men deed gemiddeld drie weken over deze tocht.

De openingslezing wordt gehouden op woensdag, 5 september 2018 in museum Smedekinck, Pluimersdijk 5, 7021 HW Zelhem. Aanvang: 20.00 uur, de zaal is open vanaf 19.30 De lezing is voor een ieder gratis toegankelijk (inclusief een kopje koffie of thee).

Boerderij De Goedenberg

Hessenweg 9, 6999 BH
Hummelo

Boerderij De Goedenberg maakt deel uit van het Landgoed Keppel. Vermoedelijk stamt de bouw van de eerste boerderij Goedenberg uit ca. 1780.

We weten dat de heer van Keppel landerijen koopt bij 'De Goedenberg', onder Hummelo en dat er in 1780 en 1806 garvezaden werden verpacht. In de archieven komen wij op de oude verpondingkaarten van 1780 De Goedenberg tegen.

Een boerderij met een onderschoer, een overdekte achteringang van de stal, zoals we op de oude kadasterkaarten zien. Bij deze boerderij zijn in de loop van de jaren schuren bijgebouwd en afgebroken. In 1867 is de boerderij geheel of gedeeltelijk herbouwd. In 1878 is 'tijdens hevige onweder, de bliksem geslagen' in de boerderij, gelukkig zonder dat er brand is ontstaan.

Vermoedelijk is de herbouw niet van bijzondere kwaliteit geweest. Derk Jan Dries Winkelhorst komt als huisknecht en koetsier op kasteel Keppel hier in 1878 wonen. Zijn zoon Lambertus Gerhardus Winkelhorst, die in 1912 trouwt, wil graag wat beters om in te wonen. In 1915 komt er een aanvraag om een geheel nieuwe boerderij op deze plaats te zetten. In 1917 worden stukken van de oude boerderij afgebroken en aan de bestaande extra schuur aan de voorzijde aangebouwd. Door deze schuur te verlengen ontstond de mogelijkheid om hier tijdelijk te gaan wonen.

In 1918 kan de nieuwe boerderij zoals hij nu is, in gebruik genomen worden. Van dit type boerderij zijn er in de omgeving nog een paar gebouwd, zij het met kleine variaties. Weer een bliksem- inslag lezen we in de Graafschapbode van 16 mei 1924. Alle lampjes en zekeringen in de boerderij werden vernield.

Opnieuw zijn er verbouwingen nodig, in 1969, omdat er meer personen in de boerderij bleven wonen en er gebrek aan slaapkamers, badkamer en tweede keuken ontstond. Een gevel van het woonhuis is aangepast, overigens tegen de zin van de barones, met een extra slaapkamerraam. De boerderij blijft het woon- en werkadres van de familie Winkelhorst tot ca. 2010. Dan komt de boerderij leeg te staan. Plannen worden gemaakt en weer verworpen tot 4 juli 2016 als de huidige bewoners de sleutel krijgen. Zij begonnen met een grondige renovatie van de gebouwen, het terugbrengen naar de staat waarin het destijds in 1915 is gebouwd, met respect voor de oude bouwmethodes. Dit is zover doorgevoerd dat alles wat gerenoveerd is weer eenvoudig te verwijderen is.

Al het in 1969 gebruikte plaatmateriaal is overal verwijderd. Er is geen cv aangelegd omdat die er oorspronkelijk ook niet inzat. De bewoners hebben het gebouw niet geïsoleerd omdat ze van mening zijn dat hierdoor het monumentale karakter verdwijnt.

Weinig monumenten zijn nog zo authentiek als De Goedenberg. Met een warmtepomp en houtkachels verwarmen de bewoners het huis en bij

strengere vorst gaan de vensters dicht. Gas wordt nog alleen gebruikt om te koken. De zolders hebben het “stoere” karakter door direct tegen de dakpannen aan te kijken. Het hemelwater wordt op eigen terrein opgeslagen.

De gebruikte kleuren van de boerderij en de vensters zijn de kleuren van het landgoed Keppel,, binnen zijn de paneeldeuren en de oude balkenplafonds opnieuw in stijl geschilderd. De boerderij heeft weer de uitstraling van destijds en de bewoners laten u graag het resultaat zien door het openstellen van het huis en door een expositie op ‘de deel’.

Op een hoek van het erf staat ook nog een van de Jachtpalen Enghuizen. Ook hier is een expositie over.

Tijdens de Open Monumentendagen is er een expositie over de Hessenwegen en een film over een in 2010 nagespeelde Hessentocht met Hessenwagens, paarden en originele kleding rondom Aalten.

De expositie bij boerderij de Goedenberg is zaterdag 8 en zondag 9 september open van 11.00 tot 17.00 uur.

Tijdens de Open Monumenten dagen Bronckhorst is hier het centrale informatiepunt ingericht.

Sint Willibrorduskerk

Spalstraat 38 7255 AD Hengelo Gld.

De Sint Willibrorduskerk is een rooms-katholieke kerk in Hengelo. De kerk is in de jaren 1842 - 1843 gebouwd naar ontwerp van H. Bauer, die in dienst was van Rijks-waterstaat.

De kerk is dan ook een waterstaatskerk. Het land voor de kerk werd beschikbaar gesteld door Wilhelmina Henrica Christiaens, die het stuk land voor haar dood had aangekocht en het toekomstig gebruik had vastgelegd in haar testament. Na de inwijding van de kerk in 1843 en het vaststellen van de beschermheilige Willibrord, behoorde de kerk nog tot 1862 tot de Heilige Johannes den Dooper-parochie

met als hoofdkerk de Johannes de Doperkerk in Keijenborg.

De kerk is gebouwd als pseudobasiliek. In 1883 zakte de kerktoren in elkaar door een storm. Hierop werd een nieuwe torenspits gebouwd.

In 1924 werd een grote restauratie uitgevoerd, waarbij glas in loodramen werden aangebracht, de gepleisterde plafonds vervangen door stenen gewelven en aan de voorgevel een zandstenen reliëf toegevoegd.

Er is een uniek museum in het parochiecentrum van de Willibrordus kerk. Dit is met de Open monumenten dagen te bezoeken. Hierin schilderijen, kruisbeelden, wijwaterbakjes en veel gedachtenisprentjes, bidprentjes, rozenkransen en veel kerkboeken. Bijzondere exemplaren zijn terug te vinden zoals een missaal voor de jonge man, de jonge vrouw, het gezin.

In deze kerk voor kenners en liefhebbers van historisch erfgoed is een aantrekkelijk programma samengesteld met o.a. een expositie waarin aandacht voor de bijzondere glas in lood ramen, de bijzondere tegelvloer en het museum.

De exposities zijn tijdens de Open Monumentendagen van 11.00 tot 17.00 uur open. Met uitzondering tijdens de vieringen en begrafenissen.

Sint Willibrorduskerk

Olburgseweg 19, 7225 NA Olburg

“Oud-inwoner van Olburg Jan Gosselink dook in de kerkgeschiedenis van Olburg.

Het eindresultaat is een ruim 120 pagina’s tellend boek. Fraai vormgegeven, rijk geïllustreerd en vol historische wetenswaardigheden.

“Ik heb daarbij dankbaar gebruik gemaakt van het materiaal van Anton Metz met wie ik het boek samen heb gemaakt”, aldus de auteur. Het boek wordt uitgegeven door de Historische Vereniging Steenderen. i.s.m. de Parochie Olburg.“

Bovenstaande tekst is overgenomen uit de folder waarmee in 2017 bekendheid werd gegeven aan het verschijnen van het boek “De kerk van Sint Willibrordus op Olburg”. Op beide Open Monumenten Dagen van 11.00-17.00 uur Met uitzondering tijdens de vieringen en begrafenissen. zal de schrijver, Jan Gosselink in de kerk aanwezig zijn om u als gast en geïnteresseerde het een en ander over de kerk te vertellen en u rond te leiden.

Al vanaf de Middeleeuwen stond op de huidige plek van de kerk een kleine kapel. In de loop der jaren daarna hebben er eenvoudige kerken en schuilkerken gestaan. In 1869 is de huidige neogotische kerk gebouwd. Jan Gosselink gaat in zijn verhaal ook in op de beide bouwers, de Duitse architect/beeldhouwer Friedrich Willem Mengelberg en Gerard te Riele.

Het boek over 700 jaar kerkgeschiedenis op Olburg is tijdens de Open Monumenten dagen Bronckhorst in de kerk te koop. Het kan overigens ook worden besteld via de Historische Vereniging Steenderen op www.historischeverenigingsteenderen.nl/winkel

Belt korenmolen De Hoop op Rha

**De fraai gerestau-
reerde beltmolen
aan de
Rhabergseweg 12
7224 NB te Rha is
beide dagen geo-
pend van 11.00-
17.00 uur.**

Beltkorenmolen De Hoop werd in 1856 gebouwd in opdracht van A. Reuling. De molen brandde in 1878 af en werd in 1879 vervangen door de huidige molen. Tot omstreeks 1962 bleef de molen in bedrijf, maar daarna brak een periode van langdurig en ernstig verval aan.

Daar kwam pas een einde aan toen in 1995 het Amsterdamse echtpaar Hofman de molen kocht van de familie Windmöller.

De familie Hofman richtte een stichting op om de molen te behouden en startte met de fondswerving. Op 21 november 1998 kon met de restauratiewerkzaamheden worden begonnen, in november 1999 werd de kap geplaatst en in maart 2000 het gevluucht aangebracht. Op zaterdag 6 mei 2000 volgde de feestelijke ingebruikname.

Bij deze molen is er ook een demonstratie van het midwinterhoorn bouwen, gegeven door leden van “d’ Olde Roop” uit Zelhem.

Op de foto: deelnemers aan een cursus midwinterhoorn bouwen.

Foto: website d’Olde Roop.

Historische Vereniging Steenderen

Archief:

Burgemeester Smitstraat 19
7221 BH Steenderen

De HVS heeft een expositie en twee films op het programma staan: Langs weg en rail in de Achterhoek en Schakels in de keten.

Beide laten een stuk geschiedenis zien van de GTW, de Geldersche Tramwegen.

De GTW kwam voort uit de in 1881 opgerichte Geldersche Stoomtramweg Maatschappij (GStM). Met aan de personentrams gekoppelde goederenwagens en ook met speciale goederentrams werd de Achterhoek ontsloten en tal van fabrieken met aanvoer van grondstoffen bediend. In 1923 werden vier autobuslijnen geopend; langs deze routes zette de GTW ook vrachtautodiensten in.

In een artikel in De Gelderlander van 13 september 2017 interviewt Menno Pols Reyer van de Pol, een van de makers van de expositie over de GTW die in 2017 was ingericht in het Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers in Doetinchem.

„Minder bekend is dat de GTW ook aan vrachtvervoer deed”, zegt Van de Pol. „Wegvervoer door Europa met eigen vrachtwagens, bijvoorbeeld naar Scandinavië, en vervoer per schip en vliegtuig. Er waren vestigingen in de Verenigde Staten, Afrika en Japan. Het hoofdkantoor stond in 's-Heerenberg.”

Daarnaast had de GTW ook een tak die busreizen aanbood. Eerst dagtochten binnen Nederland. Later, onder de naam Netherlands Trans-European Buslines ook reizen naar onder meer Spanje, Italië en Scandinavië. „Op het hoogtepunt werkten er bij alle takken van de GTW zo'n 1500 mensen.”

De GTW-expositie is ingericht met materiaal van Reyer van de Pol.

Er zijn allerlei items aanwezig die te maken hebben met het vervoer van de GTW in de Achterhoek, dit zowel op het gebied van personen- als vracht -vervoer richting Duitsland.

Het archief is tijdens de Open Monumenten Dagen open van 11.00 tot 17.00 uur.

De Hackfortsche windmolen

Het Hoge 66, 7251 XZ Vorden

De Hackfortsche windmolen (ook wel de molen Op 't Hoge genoemd) werd in 1851 gebouwd en een aantal malen gerestaureerd. De laatste keer in 1985 De eerste eigenaar was in 1851

Baron van Westerholt van Hackfort De molen bleef generaties lang in het bezit van deze familie, tot de laatste baron, Arent van Hackfort, kwam te overlijden.

In 1960 werd de molen overgedaan aan de gemeente Vorden en kwam er ook een einde aan de “molenaarsdynastie” van de familie Gerritsen. In 1999 heeft de gemeente Vorden de molen overgedragen aan de Stichting Vordense Molens.

De roeden van de molen zijn 23 meter lang en zijn voorzien van het Van Busselsysteem, op de binnenroede in combinatie met het Ten Have-systeem met kettingwiel en tandheugel, op de buitenroede met zeilen. De inrichting bestaat uit twee koppels maalstenen. Vijf vrijwillige molenaars malen regelmatig op windkracht met de molen. Als de molen draait is iedereen er welkom.

Tijdens de Open Monumentendagen is de molen geopend van 11.00 -17.00 uur met een informatiepaneel over Europese molens.

Vorden-De Bildersroute

De schilderijen van landschapschilder Johannes Bilders (1811-1890) geven een beeld van het landschap in de 19e eeuw, onder andere rondom Vorden.

Voor Bilders was de natuur rondom het dorp een openbaring. Hier moest hij de natuur anders zien en verbeelden dan dat hij tot dan toe deed. Uitgangspunt voor hem werd het schilderen van landschappen, zonder opsmuk, als reactie op de romantiek.

Er werd geschilderd in de vrije natuur, waarbij veel aandacht besteed werd aan het neerzetten van kleuren die een bepaalde stemming aangaven. De manier van schilderen wordt wel beschouwd als voorloper van het impressionisme.

De manier waarop hij schilderde zegt veel over hoe hij de natuur ervoer. Bilders maakte bezielde landschappen; zijn verering van het natuurschoon was voor hem, als wij zijn tweede vrouw Marie Bilders-van Bosse moeten geloven, een religieuze ervaring.

Bilders volgde nooit een formele schildersopleiding en hij stimuleerde ook jonge schilders hun eigen stijl te ontwikkelen, net zoals hij zelf had gedaan. De groep van jonge kunstenaars die hij rond 1855 inspireerde maakte naam als de Haagse School: Anton Mauve, Paul Gabriël, Jan de Haas en Bilders' oudste zoon Gerard Bilders.

Langs de plaatsen waar schilderijen zijn gemaakt is een wandeling ontwikkeld. Een mooi natuur-historisch monument.

Informatie over de wandeling is te krijgen bij de VVV Bronckhorst, Kerkstraat 1B in Vorden.

Museum Smedekinck

Pluimersdijk 5,
7021 HW Zelhem

Open Monumenten dagen 8 en 9 september is het museum Openen van 11.00 tot 17.00 uur.

Op beide Open Monumentendagen, 8 en 9 september 2018, is bij Museum Smedekinck volop aandacht voor Religie, Handel en Industrie, Oorlog en Vrede, en Taal, Kunst en Cultuur. Deze onderwerpen worden op panelen verder uitgewerkt:

- Oorlog en vrede in Bronckhorst, met daarin de 80 jarige oorlog, de Franse tijd en overheersing door Napoleon en de Tweede Wereldoorlog.
- Boerderijen in Hummelo met Russische namen.
- De Hessenweg.
- Internationale meubelen en Gerrit Rietveld, architect en meubelontwerper.

Ook zijn in het museum diverse oude ambachten en leefwijzen te zien en is er een expositie met schilderijen van Gerrie Olthof en houten beelden van Theo Wicherink. Buiten kunt u rondkijken in de uitgebreide kruiden- en landbouwgewassentuinen en de boomgaard met historische fruitrassen.

Op zondag 9 september is de Schuure met daarin de oude ambachten en een presentatie over de 2e wereldoorlog helaas niet gratis toegankelijk.

In dit een expositie over de levensloop van Ludger en een unieke expositie ingericht met leisteen kruiswegstaties van de Zelhemmer Job de Gelder.

Het Ludgerpad loopt van Zutphen naar Aalten, straks tot over de grens via Billerbeck tot aan Munster. Er zijn fiets -en autoroutes op Open Monumentendag gratis bij het museum verkrijgbaar

1. Het Ludgerpad van Zutphen tot aan over de grens met Duitsland.
2. Ludgertocht per fiets of auto van het Ludger monument bij d'n Elter aan de IJssel bij Zutphen tot aan museum, Smedekinck in Zelhem.
3. Ludgerfietsstocht van museum Smedekinck via onder andere het Ludgermonument Widapa in Hengelo en de Willibrordus kerk in de Spalstraat, terug naar het museum Smedekinck in Zelhem.

Voormalige Hessenherberg met doorrijschuur, Het Wapen van Heeckeren aan de Hessenweg in Hummelo

Handel en Industrie

De Hessenwegen

Museum Smedekinck ligt aan de Pluimerdijk, welke ooit deel uitmaakte van een vroeger zeer belangrijke Hessenweg.

De Hessenlui waren eeuwenlang dé internationale vrachtrijders van Europa, afkomstig uit vooral het dorpje Frammerbach bij Frankfurt. Zij vervoerden goederen vanuit Zuid-Europa en Duitsland naar het centrum van de wereldhandel Amsterdam en terug.

Op hun tocht kwamen ze met hun volgelade wagens getrokken door meerdere paarden via Bocholt, Aalten, Heelweg, Halle, Zelhem en in Hummelo via de Hessenweg naar Doesburg en dwars over de Veluwe via Amersfoort naar Amsterdam.

De karavanes met Hessenlui trokken veel aandacht van de plaatselijke bevolking, waar ondertussen handel mee gedreven werd.

Het wrak van een neergekomen bommenwerper in Zelhem.

Oorlog en vrede

Naast de Tweede Wereldoorlog en de gesneuvelde vliegeniers wordt er onder andere op panelen ruim aandacht besteed aan de 80-jarige oorlog die zijn verschrikkelijke sporen ook in Zelhem heeft achtergelaten en de Franse tijd van Napoleon.

Taal, Kunst en Cultuur

Er zijn diverse voorbeelden te geven van de invloed van het Frans, Engels en Duits op onze taal, kunst en cultuur. Door de eeuwen heen zijn er verbindende elementen geweest tussen landen en volken, ook in Europa. Bijvoorbeeld het prachtige Achterhoeks woord “siepel” dat een Duits of Nedersaksische of wellicht een Romeinse oorsprong heeft. In de kunst zijn vele voorbeelden van stromingen, die grotendeels in Nederland zijn ontstaan en wereldwijd navolging hebben gekregen. Een belangrijke bijdrage hebben onder andere onze Winterswijkse Mondriaan en Rietveld geleverd.

Colofon

Open monumentendag 2018 in de gemeente Bronckhorst wordt georganiseerd door het bestuur van de Stichting Open Monumenten dag Bronckhorst; Anton Baars, Jan Berendsen, Ineke en Karel Cornegoor, Gerda Ellenkamp, Theo Janssen, Gerda Rossel, Harry Somsen, Margo van Steen, en Jan Wolters.

Speciale dank aan de historische verenigingen en anderen die op welke wijze dan ook hebben meegewerkt aan het realiseren van dit programma.

Uitgave: Stichting Open Monumentendag Bronckhorst, 2018.
Secretariaat: Doetinchemseweg 30, 7021 BS Zelhem, 0314-621011

Open Monumentendag 2018 werd mogelijk gemaakt door Timmer-en Aannemersbedrijf De Vries B.V. te Hummelo, de gemeente Bronckhorst, Van der Lans Antiek te Hummelo en de donateurs.

Omslag: Boerderij de Goenberg Hummelo. Foto: V.d. Lans
Druk: Arboris B.V. Zelhem
Samenstelling en opmaak: Harry M. Somsen

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze opgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de samensteller.

Van der Lans Antiek

Hessenweg 9
6999 BH Hummelo
06-1395 3790
info@lansantiek.com
www.lansantiek.com

Op zoek naar mooie authentieke verlichting?

U vindt bij ons een grote collectie oude en antieke kristallen kroonluchters, koperen kronen, hanglampen, plafonnières, wandlampen en hallampen.

Onze collectie is gevarieerd, overzichtelijk gepresenteerd en scherp geprijsd. Elk exemplaar is origineel en oud, wij verkopen alleen oude lampen en kiezen voor authentiek en duurzaam. Oude en antieke verlichting is al meer dan 20 jaar onze specialiteit!

Al de lampen worden in onze werkplaats grondig schoongemaakt en indien nodig van nieuwe bedrading voorzien en gerestaureerd.

Bekijk onze kroonluchters online, alle lampen staan op onze website of kom naar Hummelo. In twee grote gerestaureerde stallen van de monumentale boerderij De Goedenberg op Landgoed Keppel kunt u alle lampen in het echt bewonderen.

U bent van harte welkom op vrijdag en zaterdag van 10.00 - 16.00 uur, op zondag van 12.00 - 16.00 uur en ook op afspraak.

Wij adviseren u graag!,

Han en Saskia van der Lans

De Open Monumentendag 2018 in Bronckhorst wordt mogelijk gemaakt door:

* **Timmer- en Aannemersbedrijf De Vries B.V., Zelheweg 14 in Hummelo**

* **Gemeente Bronckhorst**

Van der Lans Antiek

Hessenweg 9 6999 BH Hummelo

alsmede door donateurs

- * **Schildersbedrijf Alex Koenders BV, Zomerweg 37c in Drempt;**
info@alexkoenders.nl
- * **Aalderink Schilderwerken BV, De Berken 15 in Steenderen;**
info@aalderinkschilderwerken.nl
- * **Regelink Schildersbedrijf, Nijverheidsweg 6 in Hengelo;**
info@regelinkschildersbedrijf.nl
- * **Smederij Oldenhavé BV, Bedrijvenweg 6 in Vorden;**
info@smederijoldenhavé.nl
- * **De Wijs, Zweverink, Ter Horst Architectuur, De Heurne 41 in Hengelo;**
info@zweverinkbouwadvies.nl
- * **Notariskantoor Blankestijn, Postbus 8 in Zelhem;**
info@notariszelhem.nl
- * **Weijman bouwbedrijf, Zutphen Emmerikseweg 56, in Baak;**
j.weijman3@chello.nl.
- * **WARC architectuur. J.F. Oltmansstraat 1b 7221 NA Steenderen.**
info@warc.nl

Informatiestand

Tijdens het Open Monumentenweekend is een informatiestand ingericht bij de boerderij Goedenberg Hessenweg 9, 6999 Hummelo

Het vakmanschap dat past bij uw wensen

Timmer- en aannemersbedrijf De Vries verzorgt uw complete restauratie, nieuwbouw, verbouwing, renovatie en onderhoudsprojecten. Dit doen we met vakmanschap en met liefde voor het vak. Mede door de 135 jaar ervaring en certificatie als 'Erkend Restauratie Bouwbedrijf' kunt u rekenen op het vakmanschap en de kwaliteit die uw project verdient.

restauratie
herbestemming
renovatie
onderhoud
verbouwing
nieuwbouw

Zelhemseweg 14,
6999 DN Hummelo
T : 0314 - 38 12 48
www.devriehummelo.nl

Vrijwillige bijdrage: € 2,- (de kosten van deze brochure)